

Πράσινη πόρτα

Αφήγηση: ξεκλειδώνετε την πόρτα. Το μισοσκοτάδο σας εμποδίζει να δείτε τι ακριβώς υπάρχει σε αυτό το δωμάτιο. Ωστόσο, αρχίζετε να διακρίνετε ένα λιτό γραφείο με μια σκισμένη, ψάθινη καρέκλα μπροστά του. Κάνετε το πρώτο σας βήμα μέσα στο δωμάτιο και αμέσως συνειδητοποιείτε ότι στο πάτωμα υπάρχουν ένα σωρό πεταμένες σελίδες. Σκύβετε και παίρνετε μία από αυτές. Αμέσως μια μυρωδιά καμένου σας έρχεται στη μύτη. Τα μάτια σας, που τώρα αρχίζουν να συνηθίζουν το σκοτάδι, εντοπίζουν στο τοίχο κολλημένο έναν χάρτη της Ελλάδας. Ποιος να ήταν ο ένοικος αυτού του δωματίου; Ποια η μικρή του ιστορία; Ξεκινήστε ερευνώντας τα στοιχεία.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΑΦΗΓΗΣΗ

(Η σειρά με την οποία παρατίθενται οι παρακάτω δραστηριότητες είναι ενδεικτικές. Μπορείτε να ξεκινήσετε με όποια θέλετε με αρχικό στόχο να βρείτε τον ένοικο του δωματίου. Ακόμα και αν τον ανακαλύψετε από την πρώτη δραστηριότητα, συνεχίστε και με τις υπόλοιπες για να προσεγγίσετε και τους υπόλοιπους στόχους και τις θεματικές της συγκεκριμένης πόρτας)

Χειρόγραφα στο γραφείο

- Κατεβάστε και εκτυπώστε τα χειρόγραφα του γραφείου (θα βρείτε τα αποσπάσματα από «Ημερολόγια Εξορίας Ι, Γιάννης Ρίτσος» στην αρχική σελίδα της πράσινης πόρτας. Κόψτε όπου δείχνει το ψαλίδι και διπλώστε το κάθε απόσπασμα) και αφήστε τα στην άκρη. Έπειτα ετοιμάστε χαρτάκια, όσα και ο αριθμός των συμμετεχόντων. Ανάλογα με τον αριθμό των μελών της ομάδας πχ. αν πρόκειται για 25 άτομα, γράψτε σε 5 χαρτάκια ένα Δ (Δεσμοφύλακας), σε 1 γράψτε ένα Π (Ποιητής) και τα υπόλοιπα αφήστε τα κενά. Διπλώστε τα και αφήστε τα και αυτά στην άκρη (τηρήστε την αναλογία του 1/5 για τους δεσμοφύλακες σε κάθε αριθμό ομάδων). Εξηγήστε στους συμμετέχοντες ότι θα παίξετε ένα παιχνίδι με τους εξής κανόνες: ο καθένας θα διαλέξει ένα χαρτάκι και θα το διαβάσει μυστικά, χωρίς να αποκαλύψει σε κανέναν τι γράφει. Κάποια θα είναι κενά. Αφού διαλέξουν και «διαβάσουν» όλοι τα χαρτάκια τους, ζητήστε να κλείσουν όλοι τα ματιά τους. Πιθανόν να υπάρχει απορία από τους παίκτες για τα κενά χαρτιά, εξηγήστε ότι θα δοθούν οδηγίες παρακάτω. Εισάγετε έπειτα τους παίκτες στο εξής σενάριο:

«Είστε κλεισμένοι σε μια φυλακή λόγω των ιδεών σας. Ανάμεσά σας υπάρχουν αρκετοί Δεσμοφύλακες, όσοι δηλαδή είχαν Δ στο χαρτί τους. Παρακαλώ όλοι ανοίξτε τα μάτια σας. Τώρα μόνο οι Δεσμοφύλακες να σηκώσουν τα χέρια τους. Ξέρετε, λοιπόν, όλοι ποιοι είναι οι δεσμοφύλακές σας. Κλείστε ξανά όλοι τα ματιά σας. Ανάμεσα στους κρατούμενους, υπάρχει και ένας Ποιητής, αυτός που διάλεξε χαρτάκι με το γράμμα Π. Οι Δεσμοφύλακες παραμένουν με τα μάτια κλειστά και μόνο ο ποιητής σηκώνει το χέρι του και ανοίγει τα μάτια του. Τώρα μόνο οι υπόλοιποι κρατούμενοι, όσοι δηλαδή διάλεξαν κενό χαρτί, ανοίγουν τα μάτια τους για να γνωρίσουν τον Ποιητή. Έχοντας λοιπόν ανοιχτά τα μάτια σας, ποιητής και κρατούμενοι, ορίστε τώρα με νοήματα ένα σημείο μέσα στο χώρο, όπου θα είναι ο χώρος T, δηλαδή το Τυπογραφείο και δείξτε τον μου. Ξανακλείστε όλοι τα μάτια σας. Ο Ποιητής γράφει μέσα από την φυλακή ποιήματα, τα οποία οι Δεσμοφύλακες, αν τα βρουν, όχι μόνο θα τα κατασχέσουν, αλλά και όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υπόθεση θα βασανιστούν στην απομόνωση χωρίς όριο. Μόνο όταν τα ποιήματα θα φτάσουν στην θύση

Τ (τυπογραφείο) θα είναι όλοι ασφαλείς: ποιήματα, ποιητής και κρατούμενοι. Στόχος σας λοιπόν, κρατούμενοι και ποιητή, είναι να κινηθείτε μέσα στο χώρο και σε συνεργασία μεταξύ σας και διακριτικά να φυγαδεύσετε τα 3 ποιήματα στο Τυπογραφείο, χωρίς να σας αντιληφθούν οι Δεσμοφύλακες. Δικός σας στόχος πάλι Δεσμοφύλακες είναι να παρακολουθείτε και να συλλαμβάνετε όσους κατέχουν ή μεταφέρουν ποιήματα. Δεσμοφύλακες, έχετε δικαίωμα να συλλάβετε: όποιον δείτε να κρατά ποίημα και όποιους δείτε να δίνουν ο ένας στο άλλον ποίημα. Φυσικά τους στέλνετε κατευθείαν στην απομόνωση (βγαίνουν εκτός παιχνιδιού)... και κανείς δεν ξέρει τι θα συμβεί... Δεν έχετε δικαίωμα να κάνετε σωματικό έλεγχο. Ποιοι αλήθεια θα βοηθήσουν τον ποιητή και για ποιο λόγο;

Παραμείνετε για λίγο ακόμα με κλειστά μάτια. Δίνω αυτή τη στιγμή στον ποιητή το 1ο ποίημα (πλησιάστε τον Ποιητή και δώστε του, χωρίς να μιλάτε, το 1^ο ποίημα και ζητήστε του, χωρίς να σας ακούσουν οι άλλοι, να κρύψει κάπου μέσα στο χώρο τα υπόλοιπα 2 ποιήματα). Κάθε φορά που ένα ποίημα θα φτάνει στο Τυπογραφείο, θα το βλέπω εγώ. Τότε θα χτυπάω παλαμάκι, το παιχνίδι θα σταματάει και όλοι θα κλείνετε τα μάτια σας. Ο ποιητής θα ανοίγει τα μάτια του, θα πηγαίνει στην κρυψώνα του και θα παίρνει το επόμενο ποίημα. Έτσι συνεχίζετε το παιχνίδι μέχρι τα 3 ποιήματα να φτάσουν στο Τυπογραφείο, αν φτάσουν...»

Ενδεικτικές ερωτήσεις αξιολόγησης μετά το παιχνίδι: Το παιχνίδι που παίξατε προσομοιάζει πραγματικά γεγονότα και καταστάσεις της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Ποια σας θυμίζουν; Πώς νιώσατε μέσα στους ρόλους που παίξατε; Γιατί επιλέξατε να βοηθήσετε τον ποιητή; Τι σας έκανε περισσότερο εντύπωση; Ανακαλύψατε ποιος είναι ο εξόριστος ποιητής; Ποιοι άλλοι εξορίστηκαν μέσα στα χρόνια της νεότερης ιστορίας; Εσείς έχετε νιώσει τότε «διωγμένοι» μέσα στην ίδια σας την πατρίδα; Για ποιο λόγο;

Και κάτι που μπορεί να μην το ήξερες!

Το παραπάνω παιχνίδι βασίζεται σε πραγματικά γεγονότα. Τον Μάιο του 1949 ο ποιητής Γιάννης Ρίτσος μεταφέρεται στη Μακρόνησο. Ανάμεσα στους συνεξοριστούς του και οι Λεβραδίτης, Δεσποτόπουλος, Κατράκης, Καρούσος. Σύντροφοί του, και κυρίως ο Μάνος Κατράκης, θάβουν τα χειρόγραφα αυτής της περιόδου και καταφέρνουν έτσι να τα περισώσουν. Ο Μάνος Κατράκης τα παραδίδει αργότερα στον συγγραφέα, ενώ εκείνος τα θεωρούσε χαμένα.

Πηγή:http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C132/638/4102,18803/index_1_02.html

Χάρτης:

- Σ' έναν χάρτη της Ελλάδας κυκλώστε με κόκκινο μαρκαδόρο τα παραπάνω νησιά: Λήμνος, Γυάρος, Μακρόνησος, Αι-Στράτης, Λέρος, Σάμος και εμφανίστε τον στους συμμετέχοντες. Εξηγήστε ότι ο ένοικος αυτού του δωματίου ταξίδεψε σε όλα αυτά τα νησιά. Δεν ήταν ταξιδιωτικός πράκτορας, ούτε παραθεριστής, ούτε καν ναυτικός. Ποιος μπορεί να είναι και γιατί πήγε σε όλα αυτά τα μέρη; Τι έχετε

ακούσει για αυτά τα νησιά εκτός από την τουριστικής τους κίνηση και την φυσική τους ομορφιά;

Σημείωση: Σε αυτή την δραστηριότητα και ειδικά αν δεν έχουν προηγηθεί οι άλλες δύο, είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς ότι ο ένοικος αυτού του δωματίου είναι ο ποιητής Γ. Ρίτσος, ο οποίος ήταν εξόριστος σε όλα αυτά τα νησιά. Ωστόσο, ψάχνοντας για τα παραπάνω νησιά, ανακαλύπτει κανείς ότι ήταν τόποι εξορίας και οπότε μιλάμε για κάποιον πολιτικό εξόριστο. Με αυτό και μόνο το στοιχείο αξιοποιήστε την παρακάτω δραστηριότητα.

- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες, πρώτα να ερευνήσουν ποια σχέση υπάρχει μεταξύ ενός πολιτικά διωκόμενου και ενός πρόσφυγα ή/και μετανάστη. Εκτυπώστε την Σύμβαση της Γενεύης για τους πρόσφυγες, μοιράστε την στην ομάδα για να την μελετήσουν <https://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/General/Geneva1951faq.pdf> :
- Παροτρύνετε έπειτα τους συμμετέχοντες να χωριστούν σε δυάδες (ή μεγαλύτερες ομάδες) και να φτιάξουν φανταστικούς διαλόγους μεταξύ:
  - ✚ ενός πολιτικού εξόριστου και ενός σύγχρονου πρόσφυγα
  - ✚ ενός πολιτικού εξόριστου και ενός σύγχρονου μετανάστη

και να τις παρουσιάσουν στην υπόλοιπη ομάδα

Προετοιμάζοντας τους διαλόγους, διερευνήστε: Αν θα υπάρχουν κοινοί τόποι των συνομιλητών στην συζήτησή τους. Αν η ζωές τους θα έχουν ομοιότητες ή /και διαφορές κτλ.

Καμένες σελίδες στο πάτωμα

- Κατεβάστε και εκτυπώστε τις καμένες (θα τις βρείτε στην αρχική σελίδα της πράσινης πόρτας) σελίδες που βρίσκονται στο πάτωμα και μοιράστε τις στους συμμετέχοντες.
- Ρίξτε μια γρήγορη ματιά στα κείμενα και οργανώστε ομάδες έρευνας προκειμένου να ανακαλύψετε ποιος έγραψε τα ποιήματα, πότε, με ποια αφορμή, γιατί κήκαν.